

LUPAPÄÄTÖS
Nro 159/2022
Dnro PSAVI/6119/2022
13.12.2022

ASIA

Venenevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan nro 114/10/1 päästö-
tarkkailumääräysten muuttaminen, Haapavesi ja Kärsämäki

LUVAN HAKIJA

Kanteleen Voima Oy
PL 47
86601 Haapavesi

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
HAKEMUKSEN PERUSTE	3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
TOIMINTAA KOSKEVA LUPA JA ELY-KESKUKSEN ARVIO LUVAN MUUTTAMISEN TARPEESTA	3
Ympäristölupa	3
ELY-keskuksen arvio luvan muuttamisen tarpeesta	8
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	10
Yleiskuvaus toiminnasta	10
Toteutuneet tarkkailut, lähtevän veden laatu ja pintavalutuskentän toiminta	10
Esitys päästötarkkailun toteuttamisesta vuodesta 2023 alkaen	12
Esitys päästötarkkailumääräyksen muuttamisesta	16
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	16
Hakemuksesta tiedottaminen	16
Lausunnot	17
Hakijan kuuleminen ja vastine	18
MERKINTÄ	19
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	19
Muutettu tarkkailumääräys	19
RATKAISUN PERUSTELUT	20
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN	24
PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO	24
KORVATTAVAT MÄÄRÄYKSET	24
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	24
LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN	24
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	25
KÄSITTELYMAKSU	25
Ratkaisu	25
Perustelut	25
Oikeusohje	25
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	25
MUUTOKSENHAKU	27

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Kanteleen Voima Oy on 31.5.2022 aluehallintovirastoon saapuneella hakemuksella hakenut Haapaveden kaupungin ja Kärsämäen kunnan alueilla sijaitsevan Venenevan turvetuotantoalueen ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 päästötarkkailumääräysten muuttamista.

HAKEMUKSEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojelulain liitteessä 1 olevan taulukon 2 kohdan 7 d) mukaan turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus on luvanvaraista.

Venenevan toistaiseksi voimassa olevassa ympäristöluvassa nro 114/10/1 Venenevalle on määrätty tuotantoaikaista päästötarkkailua kahtena vuotena lupakaudella. Ympäristönsuojelulain muutoksen (423/2015) myötä lupien tarkistamismenettelystä on luovuttu. Venenevan ympäristöluvan nro 114/10/1 mukainen päästötarkkailukausi (lupakausi) on päättynyt, eivätkä päästötarkkailumääräykset ole siten enää voimassa. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on 18.11.2021 kehottanut luvanhaltijaa esittämään Venenevan päästötarkkailusuunnitelman aluehallintoviraston hyväksyttäväksi.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan nojalla aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

Ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta.

TOIMINTAA KOSKEVA LUPA JA ELY-KESKUKSEN ARVIO LUVAN MUUTTAMISEN TARPEESTA

Ympäristölupa

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 7.12.2010 antamallaan lupapäätöksellä nro 114/10/1 myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Venenevan turvetuotantoon Pyhäjokeen laskevan Veneojan vesistöalueella. Ympäristöluvan mukainen tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 147,4 hehtaaria.

Lupapäätöksen nro 114/10/1 tarkkailua koskeva lupamääräys 11 kuuluu seuraavasti:

"11. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 3 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta."

Lupapäätöksen nro 114/10/1 toiminnan lopettamista ja jälkihoitoa koskeva lupamääräys 15 kuuluu seuraavasti:

"15. Lupakauden aikana tuotannosta poistettavat alueet on vuosittain ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan, tai ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Tämän jälkeen tuotannosta poistettujen alueiden vedet voidaan ohjata vesien käsittelyn ohi ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Mikäli turvetuotanto päättyy lupakauden aikana, tuotannon lopettamisesta on ilmoitettava etukäteen ELY-keskukselle. Tuotannon lopettamisen jälkeen hankealue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet poistettava. Vesien käsittelyä ja päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesien käsittelyn lopettamista.

Turvetuotantoalueen ympäristölupapäätös ja siinä luvan saajalle määrätyt velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

ELY-keskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä."

Lupapäätöksen liitteenä 3 olevan Venenevan turvetuotantoalueen tarkkailusuunnitelma kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

"Tarkkailun tarkoitus

Venenevan turvetuotantoalueen tarkkailu järjestetään siten, että vesienkäsittelyrakenteiden toimivuus ja teho sekä kuntoonpanosta ja tuotannosta aiheutuvat brutto- ja nettopäästöt voidaan laskea tai arvioida riittäväällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa ympäri vuoden ja eri vuodenaikoina.

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailu liittyy kiinteästi päästötarkkailuun.

Käyttötarkkailun apuna pidetään käyttöpäiväkirjaa. Siihen merkitään:

- tiedot kuntoonpanon ja tuotantotoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta sekä tuotantoaloista ja tuotantomenetelmistä*
- tiedot ojitus-, kuntoonpano- ja tuotantotoiminnan etenemisestä*
- kunnostustyöt*
- massansiirrot*
- ojitusten yhteydessä tarkat kaivuajat ja -paikat*
- vesienkäsittelyrakenteiden valmistuminen, kunnon seuranta tarvittaessa mukaan lukien pintavalutuskentän penkereet, havainnot toimivuudesta sekä poikkeamat vesienkäsittelysuunnitelmista*
- laskeutusaltaiden, sarkaojen lietesyvennysten sekä ojastojen puhdistukset*
- pumppaamon asennus, käyttöaika ja mahdolliset häiriöt*
- virtaamansäätöpatojen virtaamalevyn asentamisen ja poistamisen ajankohdat*
- mittapadon ja/tai mittauslaitteen asennukset, huolto ja korjaukset*
- mittapadon ja/tai mittauslaitteen virtaamat tarkkailuvuonna*
- vesinäytteiden ottoajat*
- sadanta, lämpötila ja tuuli, jos niitä mitataan*
- huomautukset, muun muassa rankkasateiden kestot ja seuraukset*
- jätehuoltoon liittyvät toimet*
- kaivannaisjätteen lajit, määrät, varastointi ja siirrot*
- tiedot pölyn ja melun seurannasta (tuulitauot, valitukset) sekä pöly- ja meluhavainnot*
- havainnot vesistöön kohdistuvasta muusta kuormituksesta*
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta ympäristöön*
- toimintaan kohdistuneet huomautukset ja niiden käsittely*
- tiedot jälkihoitotoimien toteuttamisesta*
- kasvittumisen eteneminen tuotannosta poistuneilla saroilla*
- alueiden ottaminen jälkikäyttöön.*

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Päiväkirja säilytetään tuotantoaikana työmaalla tai vastuullisen henkilön hallinnassa niin kauan kuin toimintaa harjoitetaan. Tarvittaessa päiväkirja esitetään valvoville viranomaisille. Päiväkirjamerkinnöistä laaditaan vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan päästötarkkailuvuotena tarkkailua suorittavalle konsultille ja esitetään vaadittaessa viranomaisille sekä liitetään lupamääräysten tarkistamishakemuksen asiakirjoihin.

Päästötarkkailu

Kuntoonpanovaiheen tarkkailu

Kuntoonpanovaiheen tarkkailua tehdään koko kuntoonpanojakson ajan. Virtaama mitataan jatkuvatoimisin laittein aina, kun se on mahdollista ja

muutoin mittapadolta työpäivittäin ja aina näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei pystytä toteuttamaan, virtaama arvioidaan muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (HYDRO) saatavien valuntojen avulla.

Vesinäytteiden otto aloitetaan havaintopaikan yläpuolisten kaivutöiden alettua heti, kun ojituksen aiheuttamaa valuntaa on merkittävästi. Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta seuraavasti:

aktiivisten kuntoonpanotöiden aikana	1 kerta/2 viikkoa
kevättulvan aikana	1 kerta/viikko
muutoin marras–huhtikuussa	1 kerta/kuukausi
muutoin touko–lokakuussa	1 kerta/2 viikkoa

Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori (kok.P), kokonaistypppi (kok.N), kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) ja pH. Kerran kuukaudessa määritetään lisäksi ammoniumtypppi (NH_4-N) ja rauta (Fe).

Tuotantovaiheen tarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailua tehdään lupakauden aikana kahtena vuotena.

Virtaama mitataan jatkuvatoimisin laittein aina, kun se on mahdollista ja muutoin mittapadolta työpäivittäin ja aina näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei pystytä toteuttamaan, virtaama arvioidaan muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (HYDRO) saatavien valuntojen avulla.

Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta 1.5.–31.10. kahden viikon välein ja 1.11.–30.4. kuukauden välein. Kevättulvan aikaan näytteet otetaan kerran viikossa.

Näytteistä määritetään alla mainittu laaja analyysivalikoima kerran kuukaudessa. Muulloin määritetään suppea analyysivalikoima.

Laaja analyysivalikoima	Suppea analyysivalikoima
--------------------------------	---------------------------------

kiintoaine	kiintoaine
COD_{Mn}	COD_{Mn}
kok.P	kok.P
kok.N	kok.N
pH	pH
PO_4-P	
NH_4-N	
$NO_{2+3}-N$	
Fe	

Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Päästöjen laskenta

Päästötarkkailun perusteella lasketaan kesäajan keskimääräiset päästöt (kg/vrk) sekä vuosipäästöt (kg/v) joko kalenterivuositain tai Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa sovitun jakson mukaisesti. Päästötarkkailuvuosina laskennassa käytetään Venenevan turvetuotantoalueelta mitattuja vedenlaatu- ja virtaamatietoja. Muina vuosina päästöt lasketaan käyttäen hyväksi ELY-keskuksen alueen muilta turvetuotantoalueilta mitattuja tietoja.

Päästöt lasketaan sekä brutto- että nettoarvoina. Nettopäästöt lasketaan käyttäen seuraavia taustapitoisuuksia: kiintoaine 2 mg/l, kokonaisfosfori 20 µg/l ja kokonaistyyppi 500 µg/l tai muita ELY-keskuksen kanssa sovittavia arvoja.

Poikkeustilanteiden tarkkailu

Poikkeustilanteissa (esimerkiksi kovat sateet, kaivutyöt) päästötarkkailuvuosina tuottaja ottaa ylimääräisiä kuormitusnäytteitä. Näyte toimitetaan viipymättä laboratorioon, missä siitä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, kemiallinen hapenkulutus ja pH. ELY-keskus voi antaa tarkemmat ohjeet näytteenotosta.

Vesienkäsittelyrakenteiden tehon tarkkailu

Kuntoonpano- ja tuotantovaiheen päästötarkkailuvuosina pintavalutuskentän toimivuutta ja tehoa tarkkaillaan päästötarkkailun yhteydessä kerran kuukaudessa ottamalla näytteet myös pintavalutuskentälle menevästä vedestä. Näytteet otetaan niinä ajankohtina, joina päästötarkkailunäytteistä määritetään laaja analyysivalikoima. Samat analyysit tehdään myös pintavalutuskentän yläpuolisista näytteistä.

Raportointi

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan heti niiden valmistuttua ELY-keskukselle ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan edellä mainituille viranomaisille seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Raportissa on käytettävä soveltuvin osin hyväksi ELY-keskuksen Venenevan turvetuotantoalueelta ottamien näytteiden analyysitulokset. Yhteistarkkailuraportit toimitetaan viranomaisille sovittujen aikataulujen mukaisesti.

Laadunvarmistus

Päästö- ja vaikutustarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja. Näytteet ottaa julkisen valvonnan alainen konsultti ympäristöviranomaisten käyttämillä ja hyväksymillä menetelmillä. Näytteenottajalla tulee olla riippumattoman sertifiointielimen varmistama tai valvovan viranomaisen hyväksymä pätevyys näytteenottoon.

Tarkkailuraporteissa esitetään myös tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuositukset.”

ELY-keskuksen arvio luvan muuttamisen tarpeesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt 18.11.2021 ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen arvion Venenevan ympäristöluvan nro 114/10/1 muuttamisen tarpeesta. ELY-keskus on todennut seuraavaa:

”Venenevan toiminta

Venenevalla on 7.12.2010 myönnetty ympäristölupa nro 114/10/1. Luvan mukainen pinta-ala on 147 ha. Kunnostus on aloitettu vuonna 2011 ja tuotanto vuonna 2012. Alue oli levossa vuodet 2020–2021.

Vedet johdetaan ympäri vuoden pumppaamalla aiemmin ojitetulle pinta-avalutuskentälle. Kentän toimivuutta on yritetty parantaa poistamalla puustoa vuonna 2016 ja tukkimalla ojia lisää. Reduktio- tai lähtevän veden pitoisuusvaatimuksia ei luvassa ole asetettu. Veneneva ei sijaitse entisen Litorinameren alueella.

ELY-keskus on tehnyt edellisen määräaikaistarkastuksen Venenevalle 5.6.2018. Merkittäviä puutteita ei todettu. Häiriötilanteita ei ole viime vuosina ollut, eikä ELY-keskukseen ole tullut toimintaa koskevia yleisöilmoituksia.

Päästötarkkailu

Päästötarkkailu on määrätty luvassa lupakaudelle. Kuntoonpanovaiheen lisäksi on määrätty tarkkailemaan tuotantovaiheessa kahtena vuotena. Venenevalla on tarkkailtu tätä laajemmin; vuosina 2012, 2013, 2014, 2016, 2018 ja 2019. Lähtevän veden laatu on tuotantovaiheessa ollut normaalia. Viimeisimmän kolmen vuoden tulosten perusteella kiintoainetta on ollut keskimäärin 5,7–7,2 mg/l, kokonaisfosforia 56–97 µg/l ja kokonaistyppeä 1 616–1 833 µg/l. pH on normaali; keskimäärin 5,9–6,5. Pintavalutuskentän tehoa on tarkkailtu ympärivuotisesti kuntoonpanovaiheessa vuonna 2011 ja tuotantovaiheessa vuosina 2016, 2018 ja 2019. Pintavalutuskenttä on poistanut kiintoainetta (23–90 %) ja tuotantovaiheessa myös kokonaisfosforia (20–53 %) ja kokonaistyppeä (13–36 %).

Taulukon 1 tietojen perusteella bruttokuormitus on viimeisimpinä tarkkailuvuosina ollut jonkin verran lupahakemuksessa arvioitua suurempaa.

Taulukko 1. Venenevan tuotantovaiheen bruttokuormitus (*hakemuksessa arvioitu).

kg/v	COD _{Mn}	kok.P	kok.N	kiintoaine
arvio*	-	24	740	2 900
v. 2016	14 644	24	705	2 186
v. 2018	13 342	31	761	3 163
v. 2019	24 689	56	1 079	4 051

Toiminnan lopettaminen ja jälkihoito

Toiminnan lopettamisesta ja jälkihoidosta annettu on annettu lupamääräys 15. Turvetuotantoalueen ympäristölupapäätös ja siinä luvan saajalle määrätty velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi. ELY-keskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman päivitys

Lupamääräyksen nro 7 mukaan ”Luvan saajan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa (päiväty 10.12.2009). Sitä on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava ja haettava tältä osin ympäristöluvan muuttamista.”

ELY-keskuksen tietojen mukaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on päivitetty viimeksi 30.7.2014, eikä päivitys ole vaatinut lupamääräyksen 7 mukaista ympäristöluvan muuttamista.

ELY-keskuksen arvio luvan muuttamisen tarpeesta

ELY-keskuksen arvion mukaan Venenevan lupaa ei ole tarve muuttaa. Turvetuotantotoiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei poikkea olennaisesti ennalta arvioidusta. Toiminnasta ei aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia. Toiminnan ulkopuolisissa olosuhteissa ei ole luvan myöntämisen jälkeen tapahtunut olennaista muutosta eikä luvan myöntämisen jälkeen voimaan tulleet lainsäädäntömuutokset edellytä luvan muuttamista. Myöskään tarkastusten, häiriöilmoitusten tai yleisöilmoitusten perusteella ei ole tullut esille luvan muuttamisen tarpeita ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella.

ELY-keskus muistuttaa, että lupamääräysten tarkistamista koskevan säännöksen kumoamisesta huolimatta toiminnanharjoittajan on haettava luvan muutosta, jos toiminnassa tapahtuu toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu olennainen muutos.

Lain muutoksen myötä lupajakso on päättynyt, eikä päästötarkkailumääräykset ole siten enää voimassa. ELY-keskus katsoo, että päästötarkkailua tulee tehdä jatkossakin vesistöön kohdistuvan kuormituksen selvittämiseksi sekä vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden varmistamiseksi. Ympäristöluvan mukaan ELY-keskus voi vain tarkentaa lupapäätöksessä hyväksyttyä käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmaa. Ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä tai hyväksymäänsä suunnitelmaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta. Päästötarkkailun määräämisessä toimivaltainen viranomainen on siis toiminnalle luvan myöntänyt ja tarkkailusuunnitelman hyväksynyt aluehallintovirasto. Tästä syystä luvan haltijan tulee esittää päästötarkkailusuunnitelma hyväksyttäväksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 31.3.2022 mennessä (YSL 65 §).”

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Yleiskuvaus toiminnasta

Venenevan turvetuotantoalue sijaitsee Haapaveden kaupungin ja Kärämäen kunnan rajalla noin 14 km Haapavedeltä kaakkoon ja 10 km Kärämäeltä luoteeseen.

Alueen kuntoonpano on aloitettu vuonna 2011 ja turvetuotanto seuraavana vuonna. Tuotantotoimintaa on ollut vuoteen 2019 saakka, mutta vuosina 2020 ja 2021 Venenevalla ei ole ollut tuotantoa (alue levossa).

Venenevalla on turvetuotantokäytössä koko luvan mukainen ala 147 ha. Alueen kuivatus- ja valumavedet johdetaan laskeutusaltaiden kautta pumppaamalla pintavalutuskentälle, josta mittapadolta suoraan kentän vieressä kulkevaan Makkaraojaan. Makkaraoja laskee Veneojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Samaan Veneojaan laskevat myös Ilkannevan turvetuotantoalueen vedet.

Venenevan pintavalutuskenttä on perustettu aiemmin metsäojitetulle alalle. Kentän toimivuutta on parannettu poistamalla puustoa ja tukkimalla ojia oikovirtausten estämiseksi. Venenevalla on laskeutusaltaiden ja pintavalutuskentän lisäksi virtaamansäätöpatoja.

Toteutuneet tarkkailut, lähtevän veden laatu ja pintavalutuskentän toiminta

Veneneva on vuosina 2012–2018 kuulunut Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaan, johon vaikutustarkkailujen lisäksi on sisältynyt turvetuotannon päästötarkkailuohjelma. Vuodesta 2019 lähtien Veneneva on kuulunut vaikutustarkkailujen osalta Pyhäjoen yhteistarkkailuun ja päästötarkkailujen osalta yhteistarkkailuun, jossa on mukana kaksi Pyhäjoen alueen turvetuottajaa.

Venenevalle on ympäristöluvassa nro 114/10/1 määrätty tuotantoaikaista päästötarkkailua kahtena vuotena lupakaudella. Tarkkailu on toteutunut määräystä useammin, vuosina 2013 ja 2016 Pyhäjoen yhteistarkkailun mukaisesti, vuonna 2018 ylimääräisenä ja 2019 uuden päästötarkkailuohjelman mukaisesti noudattaen edelleen säännöllistä joka kolmas vuosi -rytmiä. Venenevan päästötarkkailut on kuitenkin vuoteen 2018 saakka raportoitu yhteistarkkailusta erillisenä, yhdessä Ilkannevan kanssa. Ilkannevan tiheämpi tarkkailurytmi on ollut myös osittain syynä Venenevan ylimääräisiin tarkkailuihin. Vuodesta 2019 lähtien raportissa ovat mukana muutkin päästötarkkailuohjelmaan kuuluvat kohteet. Vuosina 2020 ja 2021 Venenevalla ei ole ollut vesinäytteiden ottoa, mutta virtaamanmittaus on ollut toiminnassa. Ilkannevan ja Venenevan päästö- ja vesistötarkkailut pyritään jatkossakin sovittamaan samaan rytmitykseen sekä raportoimaan yhdessä, mikäli molemmat tuotantoalueet ovat edelleen turvetuotantokäytössä.

Venenevan pääasiallinen vesienkäsittelyrakenne on pintavalutuskenttä. Kenttä toimii tarkkailujen perusteella ympärivuotisesti kohtuullisesti, ja lähtevän veden laatu on ollut normaalia, joskin hieman lupahakemuksessa aikoinaan arvioitua suurempaa. Ero ei kuitenkaan ole merkittävä ja vaikutukset alapuolisessa vesistössä ovat jääneet vähäisiksi, varsinkin kun laskuojana toimiva Makkaraoja on maa- ja metsätalouden voimakkaasti kuormittama. Osa kasvaneista päästöistä johtunee sääoloista kuten sateisista ja lauhoista talvista. Venenevan muoto ja korkeuserot johtavat virtaamansäädöstä ja pumppauksesta huolimatta siihen, että virtaamaa on lauhoina talvina läpi talven. Verrattaessa Länsi-Suomen tuotantovaiheessa oleviin turvetuotantoalueiden pitkän aikavälin keskiarvoihin, olivat Venenevan pintavalutuskentältä lähtevän veden arvot suhteellisen normaalilla tasolla kemiallisen hapenkulutuksen sekä kokonaistypen osalta. Kiintoaineen sekä kokonaisfosforin pitoisuuksien keskiarvot olivat pitkän aikavälin keskiarvoon verrattuna hieman koholla. Reduktio- tai lähtevän veden pitoisuusvaatimuksia ei ympäristöluvassa ole asetettu.

Vuosina 2012 ja 2013 Venenevalla otettiin näytteitä myös turvetuotantoalueen ulkopuolisia vesiä johtavista eristysojista. Ojissa havaittiin hyvin korkeita kiintoainepitoisuuksia, joiden lähteenä ilmeisesti olivat turvetuotantoalueen ympäristössä toteutetut metsäojitukset. Näiden eristysojien vedet yhtyivät Venenevan käsiteltyihin vesiin heti pintavalutuskentän alapuolisessa Makkaraojassa, jolloin niiden mahdollisesti aiheuttamia vesistövaikutuksia on mahdoton erottaa Venenevan vaikutuksista.

Tarkkailulla on saatu riittävä ja luotettava kuva hankkeen vesipäästöistä. Tarkkailujen tulokset ja vaikutustarkkailusta saadut tiedot huomioon ottaen päästötarkkailuun ei ole tarpeen tehdä merkittäviä muutoksia.

Hakemuksen liitteenä on esitetty Venenevan päästötarkkailuraportit vuosilta 2016, 2018 ja 2019. Alla olevassa taulukossa on esitetty käytettävissä olleista tarkkailutuloksista aluehallintoviraston koostama yhteenvedo Venenevan pintavalutuskentältä vuosina 2016, 2018 ja 2019 lähteen veden laadusta keskimäärin (n = näytteiden lukumäärä):

	n kpl	pH	COD _{Mn} mg/l	Kok.P µg/l	PO ₄ -P µg/l	Kok.N µg/l	NO ₂₊₃ -N µg/l	NH ₄ -N µg/l	Fe µg/l	Kiinto- aine mg/l
2016 (touko-syyskuu)	9	5,6	57	88	27	2 022	85	78	2 340	6,9
2018 (touko-syyskuu)	9	6,6	61	124	42	1 811	59	48	3 025	6,0
2019 (touko-syyskuu)	9	6,5	58	107	41	1 700	82	7,7	2 970	8,1
2016 (vuosi)	17	5,7	43	67	22	1 772	185	207	1 700	5,9
2018 (vuosi)	21	6,5	45	97	36	1 833	266	166	2 333	6,1
2019 (vuosi)	19	6,5	46	84	33	1 616	211	130	2 384	7,2

Alla olevassa taulukossa on esitetty käytettävissä olleista tarkkailutuloksista aluehallintoviraston koostama yhteenvedo Venenevan pintavalutuskentän puhdistustehosta vuosina 2016, 2018 ja 2019 (n = näyttekertojen lukumäärä):

	n kpl	Kok.P %	PO ₄ -P %	Kok.N %	NO ₂₊₃ -N %	NH ₄ -N %	Kiinto- aine %
2016 (vuosi)	9	24	26	28	-21	74	65
2018 (vuosi)	12	35	28	36	8	79	90
2019 (vuosi)	8	20	19	23	-5	79	46

Esitys päästötarkkailun toteuttamisesta vuodesta 2023 alkaen

Hakemus päästötarkkailun vahvistamisesta on määrätty jätettäväksi 31.3.2022, mutta sille on saatu lisää aikaa ELY-keskuksesta, koska päätös ei joka tapauksessa ehdi vaikuttamaan vuoden 2022 tarkkailuihin.

Venenevan aikaisempi päästötarkkailuohjelma on osana vuosille 2012–2018 laadittua Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaa ja se on päättynyt, ja uusittuun yhteistarkkailuohjelmaan ei ole enää sisältynyt turvetuotannon päästötarkkailuja. Kun Venenevan osalta ympäristöluvassa lupakaudelle määrätty päästötarkkailut ovat jo toteutuneet, on tarkkailuissa siirrytty 2019 lähtien omaehtoiseen tarkkailuun, jossa noudatetaan samoja pääperiaatteita kuin aikaisemmissa päästötarkkailuissa.

Pyhäjoen vesistöalueelle on laadittu vuonna 2019 kahden turvetuottajan yhteensä seitsemän tuotantoalueen yhteinen päästötarkkailuohjelma, johon myös Veneneva kuuluu. Ohjelma on laadittu Turvetuotannon tarkkailuohjetta (ympäristöhallinnon ohjeita 4/2017) noudattaen. Tuottajien yhteisen ohjelman tarkoituksena on kohteiden päästötarkkailujen mahdollisimman sujuva, luotettava ja taloudellinen toteuttaminen.

Lisäksi on otettu huomioon Pyhäjoen yhteistarkkailuna toteutettavat vaikutustarkkailut, jotka yhdessä päästötarkkailujen kanssa muodostavat

turvetuotannon tarkkailujen kokonaisuuden. Veneneva kuuluu vaikutustarkkailujen osalta vuosille 2019–2025 laadittuun Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaan.

Vaikutustarkkailujen kolmen vuoden rytmitystä noudattaen Veneneva on päästötarkkailussa myös vuonna 2022, jolloin on myös vaikutustarkkailujen niin sanottu laajan tarkkailun vuosi. Vuoden 2022 tarkkailussa noudatetaan vielä aikaisempien tarkkailujen periaatteita, mutta vuodesta 2023 lähtien niihin esitetään kevennyksiä, muun muassa luopumista niin sanotusta laajasta analyysivalikoimasta.

Merkittävät muutokset esitettyyn päästötarkkailuun vaikeuttaisivat yhteistyötä. Päästö- ja vaikutustarkkailujen rytmityksen eriyttäminen estää tarkkailutietojen kokonaisuuden muodostumisen.

Venenevan turvetuotantoalueen vesipäästöjen tarkkailua toteutetaan vuodesta 2022 (*oikeastaan vuodesta 2023*) lähtien seuraavasti:

Tarkkailuvuodet: Vesistötarkkailun rytmissä, tämänhetkisen ohjelman mukaisesti vuosina 2022, 2025, ja niin edelleen joka kolmas vuosi. Mikäli vaikutustarkkailuja jatketaan yhteistarkkailuna, myös päästötarkkailut sovitetaan samaan rytmiin.

Venenevan turvetuotantotoiminnan päättämiseen liittyvät määräykset on annettu ympäristöluvassa nro 114/10/1. Kun toiminta päättyy, jatketaan päästö- ja vaikutustarkkailuja jälkihoitovaiheen tarkkailuna vielä seuraavan vuorossa olevan tarkkailuvuoden ajan, mihin saakka myös jatkuvatoiminen virtaamanmittaus pidetään toiminnassa. Jälkihoitovaiheen tarkkailu voi ELY-keskuksen erikseen hyväksymänä olla normaalia tuotantoajan tarkkailua kevyempi esimerkiksi siten, että talviaikaisia ja tehontarkkailun näytteitä ei oteta.

Virtaamanmittaus: Jatkuvatoiminen virtaamanmittari, ympärivuotinen mittaus on mahdollisuuksien mukaan toiminnassa myös ei-tarkkailuvuosina.

Jatkuvatoimiseen virtaamamittaukseen voi tulla katkoksia esimerkiksi mittalaitteen rikkoutumisen tai alapuolisen ojan aiheuttaman padotuksen takia. Mittauksen ongelmatilanteissa käytetään muiden soiden virtaamia. Läheinen sijainti ja sama vesienkäsittely ovat tällöin tärkeimmät perusteet valittaessa virtaamatietoa korvaavaa tarkkailussa olevaa tuotantoaluetta tai -alueita. Virtaama arvioidaan, sopivan tarkkailukohteen puuttuessa, ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (WSFS-Vemala) saatavien valuntojen avulla. Puuttuvan virtaamajakson pituus sekä puuttuvien tietojen korvaamiseen käytetty menetelmä tulee esittää selvästi virtaamatietojen ja päästölaskentojen yhteydessä.

Vesinäytteet:

- touko-lokakuussa 1 kerta / 2 viikkoa; Mikäli tuotantoalueella ei päästötarkkailuvuoden aikana ole tuotantotoimintaa (alue on le-vossa koko tuotantokauden) eikä muitakaan kaivuutöitä tai laa-jaa maanmuokkausta, voidaan näytteenottoa harventaa 1 kerta / kuukausi.
- kevättulvan aikana 1 kerta/viikko
- talvella 1 kerta marraskuussa, tammikuussa ja maaliskuussa.

Päästötarkkailun näytteenotosta huolehtii sertifioitu ja riippumaton näytteenottaja.

Kaikki otettavat näytteet ovat kertanäytteitä. Näytteet otetaan mittapa-dolta tai vastaavalta rakenteelta viimeisimmän vesienkäsittelyrakenteen alapuolelta.

Vesinäytteiden analysointi: Kiintoaine, kokonaisfosfori (kok. P), koko-naistyyppi (kok. N), kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) ja pH. Lisäksi näytteistä analysoidaan rauta (Fe) 1 kerta/kuukausi ajalla touko-loka-kuu.

Kiintoaineen hehkutushäviö määritetään, jos kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Vuoden 2022 näytteistä tutkitaan vielä ympäristöluvan mukaisesti 1 kerta/kuukausi niin sanottu laaja analyysivalikoima, mutta jatkossa käytetään vain suppeampaa analyysivalikoimaa.

Analyysit tehdään sertifioidussa laboratoriossa akkreditoiduilla menetel-millä kansainvälisiä tai kansallisia menetelmästandardeja noudattaen tai soveltaen. Mittausepävarmuus tulee ottaa huomioon tulosten tulkin-nassa sekä verrattaessa tuloksia lupamääräyksiin.

Vesipäästöjen omavalvonta: Toiminnanharjoittajan on otettava pääs-tötarkkailuvuosina tarkkailukohteilta normaalin näytteenoton lisäksi yli-määräisiä vesinäytteitä poikkeustilanteissa kuten rankkasateiden aikana ja esimerkiksi vähäistä merkittävämpien kaivuutöiden aikana. Kaikista omavalvontanäytteistä määritetään kiintoaine, COD_{Mn}, kok.P, kok.N ja pH.

Omavalvontanäytteet voi ottaa tuottajan tai urakoitsijan henkilökuntaan kuuluva näytteenottoon koulutettu henkilö, jonka ei tarvitse olla sertifi-oitu.

Tehon tarkkailu: Pintavalutuskentän tehon tarkkailun näytteenotto teh-dään päästötarkkailun yhteydessä kerran kuukaudessa ottamalla näyt-teet myös vesienkäsittelyrakenteelle menevästä vedestä. Pitoisuuksien vuosikeskiarvojen perusteella lasketaan vesienkäsittelyrakenteen puh-distustehot eli reduktiot.

Mikäli mittapadolla ei näytteenottohetkellä ole virtaamaa tai näytettä ei muusta syystä pystytä ottamaan, ei myöskään yläpuolista tehontarkkailunäytettä oteta/analysoida.

Näytteistä määritetään sama analyysivalikoima kuin samaan aikaan otetusta vesienkäsittelyrakenteen alapuolisesta näytteestä.

Tulosten toimitus: Päästötarkkailun analyysitulokset toimitetaan niiden valmistuttua tai viimeistään kahden viikon kuluttua näytteenotosta toiminnanharjoittajalle ja valvontaviranomaisille. Tulosteissa tulee näkyä tarkkailukauden edelliset tulokset ja tulokset tulee esittää havainnollisessa muodossa graafisesti. Tulokset toimitetaan sähköisessä muodossa sähköpostilla, siirtotiedostona viranomaisten tietokantaan tai online-tulospalvelua käyttäen.

Tarkkailujakson (kalenterivuosi) päätyttyä kaikki vedenlaatu-, ominaiskuormitus- ja virtaamatiedot toimitetaan siirtotiedostona tai muulla yhteisesti sovittavalla tavalla toiminnanharjoittajalle.

Päästöjen laskenta: Tarkkailukautena käytetään kalenterivuotta (1.1.–31.12.). Päästöt vesistöön lasketaan tuotantoalueelta lähtevän veden määrän ja laadun tarkkailutulosten perusteella.

Päästöjen laskennassa käytetään periodimenetelmää. Pitoisuuksina käytetään näytteenottopäivän pitoisuuksia ja kuormitusjakson jokaiselle päivälle käytetään havaittua vuorokauden keskivirtaamaa. Vuosipäästöt lasketaan kalenterivuodelle eikä niin sanottuja nettopäästöjä lasketa.

Vuosipäästöt (kg/vuosi) lasketaan turvetuotannon kuormittavalle alalle. Vuosipäästöjen lisäksi voidaan laskea eri vuodenajoille keskimääräiset päästöt. Vuodenaikojen pituudet tai alkamisajankohdat eivät ole vakioita vaan riippuvat kyseisen vuoden hydrologisista oloista.

Vuosipäästöt lasketaan ja päästötarkkailun tiedot siirretään tarkkailua seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA).

Niinä vuosina, kun vedenlaatua ei mitata tai näytemäärä jää niin pieneksi, ettei kuormitusta voida omien tarkkailutulosten perusteella luotettavasti arvioida, päästöjen arvioinnissa tulee käyttää menetelmää, jossa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan tarkkailuvuoden valumat. Mikäli tuotantoalueella on jatkuva virtaamanmittaus, käytetään vuosikuormituksen laskennassa alueen virtaamatietoja sekä alueen edellisen päästötarkkailuvuoden pitoisuustietoja. Mikäli virtaamaa ei mitata tai asiasta on valvontaviranomaisen kanssa sovittu, vuosipäästöjen arvioinnissa voidaan käyttää myös Pohjois-Pohjanmaan alueen turvetuotantoalueilta ympärivuotisesti mitattuja tietoja tai turvetuotantoalueiden ominaiskuormitusselvityksen lukuja (Pöyry Finland Oy 2016).

Vuosiraportointi: Tarkkailusta laaditaan tarkkailuvuosista 2022, 2025 ja niin edelleen kattava vuosiraportti, joka toimitetaan myös Pyhäjoen

vesistö- ja kalataloudellisen yhteistarkkailun konsultille yhteistarkkailuraportoinnin tausta-aineistoksi. Raportin tulee valmistua yhteistarkkailun raportoinnin aikataulussa. Käyttö- ja päästötarkkailun vuosiraportissa tarkastellaan tarkkailun toteutumista, vuosipäästöjä, poikkeamia, muutoksia ja päästöjen kokonaismäärää.

Venenevalla ei ole tarvetta pöly-, melu- tai muiden päästöjen tarkkailuun erillisen tarkkailuohjelman tai mittausten muodossa. Kaikkia päästöjä tarkkaillaan osana käyttötarkkailua, ja huomiot merkitään käyttöpäiväkirjaan.

Esitys päästötarkkailumääräyksen muuttamisesta

Hakija on esittänyt, että päästötarkkailun hyväksymispäätökseen liitetäisiin määräys siitä, että myös valvontaviranomainen voi päätöksellään muuttaa Venenevan päästötarkkailumääräyksiä, jos siihen on tarvetta. Kyseinen valtuutus on tarpeen erityisesti päästö- ja vaikutustarkkailujen yhteensovittamisen sekä useiden toiminnanharjoittajien tai jopa toimialojen yhteisten tarkkailuohjelmien mahdollistamisen vuoksi. Vesi- ja päästöjen tarkkailuissa voi olla tarvetta muuttaa tarkkailun ajankohtia ja taajuutta, virtaamien mittaustapoja sekä vesinäytteistä tehtäviä analyysijä. Toistaiseksi voimassa olevat päästötarkkailumääräykset voivat myös jäädä kehityksestä jälkeen, kun tiedot ja välineet tarkkailun toteuttamiseksi ja tulosten tulkitsemiseksi paranevat. Lisäksi tarkkailuihin voivat vaikuttaa turvetuotantoalalla tällä hetkellä tapahtuvat nopeat ja osin ennakoimattomat muutokset.

Valvontaviranomaiselle annettu valtuutus muuttaa eikä vain tarkentaa päästötarkkailumääräyksiä selventää muutostilanteiden toimivaltuuksia ja nopeuttaa huomattavasti muutosten käyttöönottoa.

Valvontaviranomainen ei hyväksy muutoksia tai tarkennuksia määrättyihin päästötarkkailuihin, jos muutos vaarantaa tarkkailujen tarkoitusta.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 8.9.–17.10.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös kuntien yleisessä tietoverkossa Haapaveden kaupungin ja Käsämäen kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta (Pohjois-Suomen

kalatalouspalvelut), Haapaveden kaupungilta ja kaupungin ympäristön-suojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta sekä Kärämäen kunnalta ja kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

ELY-keskus on todennut, että Venenevalla oli päästötarkkailussa vuonna 2022 ja kyseisenä vuonna alue oli levossa (ei tuotantoa). Vuonna 2022 keskimääräinen lähtevän veden laatu oli parempi kuin aiempina tarkkailuvuosina (viitattu lausunnon liitteeseen).

ELY-keskuksen mukaan Venenevan päästötarkkailua voidaan muuttaa esityksen mukaisesti. ELY-keskus on vaatinut, että sille tulee antaa valtuus muuttaa Venenevan päästötarkkailua, jos siihen ilmenee perusteltua tarvetta.

Lausunnon liitteessä on esitetty Venenevan päästötarkkailun tulokset ajalta 2.2.–15.8.2022. Tulosten mukaan Venenevan pintavalutusken-tältä lähteneen veden pitoisuudet ja pintavalutuskentän puhdistustehot olivat helmi-elokuun 2022 keskiarvoina seuraavat:

Helmi-elokuu 2022	n kpl	pH	COD _{Mn} mg/l	Kok.P µg/l	PO ₄ -P µg/l	Kok.N µg/l	NO ₂₃ -N µg/l	NH ₄ -N µg/l	Fe µg/l	Kiinto- aine mg/l
Veden laatu	14	6,6	36	69	46	1 464	262	283	2 946	3,9
Pintavalutus- kentän puhdis- tusteho	8			28 %	33 %	40 %	6 %	52 %	19 %	57 %

2. Haapaveden kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen / Ympäristö-palvelut Helmi

Kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena Ympäristö-palvelut Helmi on todennut, että päästötarkkailumääräysten muuttamis-hakemuksessa on tarkkailu pyritty säilyttämään hyvin pitkälle aiemman tarkkailun kaltaisena ja laajuisena. Talviaikaisella (marras-huhtikuu) kahden kuukauden välein tapahtuvalla tarkkailulla nykyisen kuukausit-taisen tarkkailun sijasta on lausunnonantajan käsityksen mukaan mah-dollista saada riittävästi tietoa alapuolisiin vesistöihin kulkeutuvasta kuormituksesta.

Laajaan analyysivalikoimaan sisältyneitä fosforin ja typen yhdisteiden (fosfaattifosfori, ammonium-, nitraatti- ja nitriittityppi) olisi syytä sisällyt-tää päästötarkkailuohjelmaan, vaikka nykyistä harvempana, koska ne kuvastavat hyvin muun muassa leville suoraan käyttökelpoisessa muo-dossa olevien ravinteiden pitoisuutta. Venenevan alapuoliset vesistöt on päästötarkkailuraporteissa luokiteltu reheviksi ja Pyhäjokeen tulee jo en-nestään paljon kuormitusta eri toiminnoista. Tarkkailuraporttien mukaan pintavalutuskentältä lähtevät vedet ovat runsasravinteisia ja sisältävät

paljon orgaanista happea kuluttavia aineksia. Venenevan ympäristöluvassa nro 114/10/1 on annettu lupamääräyksiä muun muassa vesienkäsittelyrakenteiden kunnossapidosta ja lupamääräyksiä tulee edelleen noudattaa.

Ympäristöpalvelut Helmellä ei ole ollut muilta osin huomautettavaa Venenevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan nro 114/10/1 päästötarkkailumääräysten muuttamisesta.

3. Kärämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen / Peruspalvelukuntayhtymä Selänne

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena Peruspalvelukuntayhtymä on todennut, että sillä ei ole huomauttamista hakemuksesta.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa vastine lausuntojen johdosta. Hakija on lausunut vastineessaan seuraavaa:

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hakija on todennut, ettei sillä ole huomautettavaa lausunnosta.

2. Haapaveden kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen

Hakija on todennut lausunnossa esitettyyn vaatimukseen siitä, että päästötarkkailunäytteistä tulisi edelleen analysoida niin sanotun laajan analyysivalikoiman fosforin ja typen yhdisteiden määrät, että sen esitys vain niin sanotun suppean analyysivalikoiman, johon sisältyvät vain kokonaistyyppi ja kokonaisfosfori, käyttämiseen perustuu Turvetuotannon tarkkailuohjeen (ympäristöministeriön julkaisuja 2020:13) suositukseen. Hakijan mukaan Venenevalta on olemassa laajemman analyysivalikoiman tarkkailutietoja jo useamman vuoden ajalta eikä näihin oleteta tulevan merkittäviä muutoksia tulevaisuudessakaan. Suppean analyysivalikoiman käyttäminen on nykyisen ympäristölupakäytännön ja valvontaviranomaisen hyväksynnän mukaista.

Tarkkailuohjeen mukaan suppean analyysivalikoiman lisäksi voi maaperästä tai vastaanottavasta vesistöstä riippuen olla tarpeen määrittää myös esimerkiksi rauta, sähkönjohtavuus, ammoniumtyppi, nitraatti-nitriittityppi, fosfaattifosfori tai väri. Venenevalle on esitetty edelleen raudan analysointia kesäaikaisista näytteistä, koska alueen rautapitoisuudet ovat olleet melko korkeita. Muille lisäanalyysille ei ole perusteita. Veneneva laskee laajasti kuormitettuun Pyhäjokeen, ei erityisen herkkään vesistöön, missä yksittäiselläkin kuormittajalla voisi olla havaittavaa vaikutusta vesistön tilaan. Tiedoilla esimerkiksi Venenevan lähtevän veden fosfaattifosforipitoisuuksista ei ole merkitystä Pyhäjoen vesistön kokonaisuutta ajatellen. Lausunnossa ei ole esitetty muutakaan erityistä syytä laajemman analyysivalikoiman tarpeelle.

Muutoin lausunnosta hakijalla ei ole ollut huomautettavaa.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä seuraavat asiakirjat tai lähteet:

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Venenevalle 5.6.2018 tekemän määräaikaistarkastuksen tarkastuskertomus. POPELY/3039/2015.
2. Pyhäjoen yhteistarkkailuraportti vuodelta 2019, osa II: Vesistötarkkailu (Eurofins Ahma Oy 2020).
3. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) happamat sulfaattimaat - kartta-aineisto: <https://gtkdata.gtk.fi/Hasu>.
4. Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma vuosille 2022–2027.
5. Turvetuotannon tarkkailuohje. Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:13. Ympäristöministeriö, Helsinki 2020.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy jäljempänä ilmenevin täsmennyksin Kanteleen Voima Oy:n toimittaman suunnitelman Venenevan turvetuotantoalueen päästötarkkailusta ja muuttaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 7.12.2010 antaman ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 käyttö- ja päästötarkkailua koskevan lupamääräyksen 11 sekä päätöksen 114/10/1 liitteenä 3 olevan tarkkailusuunnitelman.

Tämän päätöksen liite 2 korvaa kokonaisuudessaan ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 liitteenä 3 olevan tarkkailusuunnitelman.

Luvan haltijan on noudatettava jäljempänä olevaa määräystä. Muutoin on noudatettava ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 voimaan jääviä määräyksiä.

Muutettu tarkkailumääräys

Muutettu lupamääräys 11 kuuluu seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

11. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava *päätöksen nro 159/2022 liitteenä 2* olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan *muuttaa* Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai *päästöjen ja toiminnan luvanmukaisuuden valvottavuutta*.

RATKAISUN PERUSTELUT

Kyse on Venenevan turvetuotantoalueen toistaiseksi voimassa olevassa ympäristöluvassa nro 114/10/1 määrätyn päästötarkkailun muuttamisesta. Ympäristönsuojelulain muutoksella 423/2015 on kumottu lupamääräysten tarkistamista koskevan lain 71 §. Tämän seurauksena Venenevan ympäristöluvassa määrätty lupamääräysten tarkistamista koskeva velvoite 30.11.2020 mennessä on rauennut suoraan lain nojalla. Venenevalle on ympäristöluvassa määrätty tuotantovaiheen tarkkailua kahdelle vuodelle tuotannon aloittamisen jälkeen. Lain muutoksen myötä Venenevalle määrätty päästötarkkailukausi on päättynyt. Tarkkailua on kuitenkin tarpeen tehdä jatkossakin vesistöön johdettavien päästöjen selvittämiseksi sekä vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden varmistamiseksi. Selvytyksen vuoksi ympäristöluvan nro 114/10/1 liitteenä 3 oleva käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma on tällä päätöksellä ajantasaistettu ja korvattu kokonaisuudessaan.

Hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaan Venenevan päästöjä tarkkaillaan jatkossa kolmen vuoden välein niin, että tarkkailun ajankohta voidaan yhteensovittaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymän Pyhäjoen vesistöalueen turvetuotantoalueiden vaikutustarkkailun kanssa. Päästöjä on tarkkailtu vuonna 2022 ja voimassa olevan yhteistarkkailuohjelman mukaisesti Venenevan seuraava päästötarkkailuvuosi on 2025. Näytteet otetaan jatkossa päästötarkkailuvuosina pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta touko-lokakuussa kahden viikon välein, kevättulvan aikana näytteitä otetaan kerran viikossa ja talvella kerran marraskuussa, tammikuussa sekä maaliskuussa. Vesinäytteistä analysoidaan kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyppi, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) ja pH sekä kerran kuukaudessa touko-lokakuussa rauta (Fe). Hakemuksen mukaan laajaa analyysivalikoimaa ($\text{PO}_4\text{-P}$, $\text{NO}_{2+3}\text{-N}$, $\text{NH}_4\text{-N}$, Fe) ei enää näytteistä määritetä vuoden 2022 tarkkailun jälkeen edellä mainittua touko-lokakuun rautamääritystä lukuun ottamatta. Pintavalutuskentän puhdistustehoa tarkkaillaan päästötarkkailun yhteydessä kerran kuukaudessa otettavilla näytteillä. Virtaama mitataan pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta jatkuvatoimisesti tarkkailuvuosina ympäri vuoden ja mahdollisesti myös päästötarkkailuvuosien välisinä aikoina. Lisäksi hakija on esittänyt tarkkailua koskevaa lupamääräystä 11 muutettavaksi siten, että valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa päästötarkkailua. Valtuutus olisi hakijan mukaan tarpeen erityisesti päästö- ja vaikutustarkkailuiden yhteensovittamisen sekä useiden toiminnanharjoittajien tai toimialojen yhteisten tarkkailuohjelmien mahdollistamisen vuoksi.

Hakemuksen mukaan Venenevalta vesistöön lähteneet päästöt ovat olleet hieman suurempia kuin alun perin ympäristölupahakemuksessa on arvioitu. Osa kasvaneista päästöistä on hakijan mukaan johtunut sääoloista, kuten sateisista ja lauhoista talvista. Venenevan muodosta ja korkeuseroista johtuen virtaamaa on lauhoina talvina läpi vuoden. Venenevan kokonaispäästö vesistöön vuonna 2019 oli 4 051 kg kiintoainetta, 56 kg fosforia ja 1 079 kg typpeä. Hakemuksen mukaan turvetuotantoalueen ulkopuolisia vesiä johtavista eristysojista päätyy Venenevan

alapuoliseen Makkaraojaan ja Veneojaan kiintoainekuormaa turvetuotantoalueen ympäristössä toteutettujen metsäojitusten vuoksi. Venenevan alapuolella Veneojaan johdetaan myös läheisen Ilkannevan turvetuotantoalueen valumavedet.

Vuosien 2016, 2018 ja 2019 päästötarkkailuraporttien mukaan Venenevan pintavalutuskenttä on pidättänyt valumavesistä kiintoainetta kohtalaisen hyvin sekä kokonaistyyppiä ja -fosforia jonkin verran. Kyseisten tarkkailuraporttien tietojen perusteella pintavalutuskenttä on pidättänyt hieman fosfaattifosforia, mutta ammoniumtyppi on hapettunut pintavalutuskentällä tehokkaasti. Helmi-elokuussa 2022 pintavalutuskentän puhdistustehot olivat pääsääntöisesti paremmat kuin vuonna 2019.

Pyhäjoen vuoden 2019 yhteistarkkailuraportin osassa II, Vesistötarkkailu, todetaan Veneojan osalta seuraavaa: *”Veneoja laskee Pyhäjokeen joen keskiosalla. Veneojan valuma-alueella sijaitsee Ilkannevan ja Venenevan turvetuotantoalueet. Lisäksi Veneojan varrella sijaitsee peltoviljelyä. Veneojan happitilanne oli välttävä vuonna 2019. Veden pH vaihteli 6,29–7,51 välillä. Veneojan vesi oli hyvin tummaa, humus- ja rautapitoista sekä sameaa kaikilla näytekerroilla. Kiintoainepitoisuus oli korkea elokuussa. Ravinnepitoisuuksien perusteella Veneojan vesi oli erittäin rehevällä tasolla. Epäorgaanisia ravinteita oli vedessä runsaasti myös kesällä. Veden hygieeninen laatu oli maalisi- ja heinäkuussa tyydyttävä ja elokuussa huono.”* Raportin vesistötarkkailutulosten mukaan Veneojan turvetuotantoalueiden alapuolisella tarkkailupisteellä Ve1 mitattiin seuraavia pitoisuuksia vuonna 2019: kiintoaine 8,8–57 mg/l, COD_{Mn} 22–51 mg/l O₂, kokonaistyyppi 1 000–2 600 µg/l, ammoniumtyppi 85–110 µg/l, nitraatti-nitriittityppi 14–500 µg/l, kokonaisfosfori 110–190 µg/l, fosfaattifosfori 59–130 µg/l ja rauta 2 560–4 250 µg/l.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Venenevan pintavalutuskentältä lähtevä vesi on ollut suhteellisen ravinteikasta ja rautapitoista. Venenevan vuoden 2019 päästötarkkailutulosten perusteella Venenevalta lähteneen veden pitoisuudet ovat vesistötarkkailun näytteenottoajankohtia vastaavilla näytekerroilla (maaliskuu, heinäkuu ja elokuu) olleet vaihtelevasti joko suurempia tai pienempiä kuin alapuolisessa Veneojassa vuonna 2019 havaitut pitoisuudet. Vuoden 2022 tarkkailutulosten mukaan Venenevalta lähteneen veden laatu oli pääosin parempi kuin aikaisempina vuosina.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.11.2021 tekemän ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen ympäristöluvan muuttamisen tarpeen arvioinnin perusteella Venenevan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara eivät olennaisesti poikkea ennalta arvioidusta.

Geologian tutkimuskeskuksen happamat sulfaattimaat -kartta-aineiston perusteella Veneneva ei sijaitse happamien sulfaattimaiden muodostumiseen liittyvän muinaisen Litorinameren alueella. Alueella tai sen läheisyydessä ei esiinny kallioperän mustaliuskevyöhykkeitä.

Edellä esitetyn perusteella aluehallintovirasto arvioi, että hakemuksessa esitetty suunnitelma Venenevan päästötarkkailun jatkamiseksi on riittävä ja siten tämän päätöksen tarkkailusuunnitelmassa (liite 2) määrätty tuotantovaiheen päästötarkkailu on sisällöltään hakijan esityksen mukainen. Tarkkailunäytteistä on määrätty analysoitavaksi hakemuksen mukaiset keskeiset turvetuotannossa tarkkailtavat kiintoaineen, orgaanisen aineksen ja kokonaisravinteiden päästöt sekä veden happamuus ja kesa aikana rauta. Epäorgaanisten ravinteiden määrityksiä ei ole toistaiseksi tarpeen sisällyttää päästötarkkailuun, sillä Turvetuotannon tarkkailuohjeen (ympäristöministeriön julkaisuja 2020:13) mukaisesti kokonaisravinteiden määrityksellä saadaan riittävä kuva ravinnepäästöstä. Hakijan esittämällä tavalla tehtynä Venenevan päästötarkkailu vastaa Turvetuotannon tarkkailuohjeen päästötarkkailun perusvaihtoehtoa nro 1. Tarkkailuohje ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sitä voidaan käyttää selvitysaineistona asiaa ratkaistaessa.

Venenevan päästötarkkailu on toteutettavissa vähintään joka kolmas vuosi niin, että se voidaan yhteensovittaa ELY-keskuksen hyväksymän alueellisen vaikutustarkkailuohjelman kanssa myös siinä tapauksessa, että ohjelman tarkkailuvuosiin tehdään muutoksia. Aluehallintoviraston arvion mukaan päästötarkkailun sekä vesistö- ja kalataloustarkkailun yhteensovittaminen tehostaa turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena, kuten ympäristönsuojelulain tarkoituksesta on kyseisen lain 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty.

Tämän päätöksen liitteenä olevan tarkkailusuunnitelman käyttötarkkailumääräykset on ajantasaistettu vastaamaan turvetuotannon ympäristöluvien nykykäytäntöä ja turvetuotannon tarkkailuohjeen suosituksia. Kuntoonpanovaiheen päästötarkkailu on poistettu tarkkailusuunnitelmasta, koska koko alue on jo kokonaisuudessaan kuntoonpantu turvetuotantoon. Muutoksista ei aiheudu luvan haltijalle lisävelvoitteita.

Venenevan ympäristöluvassa ei ole asetettu pintavalutuskentälle puhdistustehovaatimuksia. Tässä päätöksessä tehon tarkkailua on määrätty tehtäväksi hakemuksessa esitetyllä tavalla. Mikäli tehon tarkkailulle ei katsota valvonnallisista syistä tai vesienkäsittelyn toimivuuden selvittämiseksi olevan tarvetta, on tarkkailua mahdollista muuttaa tai lopettaa tässä päätöksessä muutetun lupamääräyksen 11 nojalla.

Veneneva on vuosina 2020, 2021 ja 2022 ollut levossa tuotannosta, minkä vuoksi tarkkailuohjelmassa on annettu määräys tarkkailun toteuttamisesta tuotannon ollessa keskeytyneenä. Lepotilassa olevan turvetuotantoalueen tarkkailun ei ole välttämätöntä olla kaikissa tilanteissa yhtä laajaa kuin aktiivisessa tuotannossa olevan alueen. ELY-keskus arvioi tilannekohtaisesti, missä määrin levossa olevan tuotantoalueen tarkkailua voidaan supistaa.

Venenevan ympäristöluvan nro 114/10/1 lupamääräyksessä 15 on annettu määräyksiä turvetuotantoalueen jälkihoidosta. Lupamääräyksen 15 kolmannessa kappaleessa on määrätty, että *"Vesien käsittelyä ja*

päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön.” Hakijan toimittama esitys jälkihoitovaiheen tarkkailusta poikkeaa voimassa olevan luvan mukaisesta, koska esityksen mukaan jälkihoitovaiheessa tarkkailua tehtäisiin toiminnan päättymisen jälkeen vielä seuraavan vuorossa olevan tarkkailuvuoden ajan, eli yhden vuoden verran.

Tämän päätöksen liitteenä olevaan tarkkailusuunnitelmaan on lisätty tarkennuksena Venenevan jälkihoitovaiheen päästötarkkailua koskevat määräykset. Päästötarkkailu on määrätty tehtäväksi kahtena vuotena tuotannon päättymisen jälkeen. Tarkkailussa on määrätty noudatettavaksi tuotantovaiheen tarkkailuohjelman mukaista virtaaman mittausta, näytteenottotiheyttä ja analyysijä Turvetuotannon tarkkailuohjeen mukaisesti. Tarkennuksesta ei aiheudu luvan haltijalle lisävelvoitteita siihen nähden mitä voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräyksessä 15 on jälkihoitovaiheen tarkkailusta määrätty. Hakijan esitys on hyväksytty siltä osin, että jälkihoitovaiheessa tehon tarkkailua ei tarvitse tehdä, mikäli ELY-keskus ei katso sitä tarpeelliseksi.

Tämän päätöksen mukaisella päästötarkkailulla saadaan ennalta arvioiden riittävällä tarkkuudella selville Venenevan turvetuotantoalueen päästöjen määrä ja laatu. Muutettu lupamääräys 11 ja tarkkailusuunnitelma täyttävät myös ympäristönsuojelulain 62 §:n vaatimukset.

Ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 tarkkailua koskevaa lupamääräystä 11 on tarkoituksenmukaista tässä yhteydessä muuttaa siten, että ELY-keskuksella on tarkentamisen sijaan myös mahdollisuus tehdä vähäisiä muutoksia tarkkailusuunnitelmaan, edellyttäen, että tulosten luotettavuus tai päästöjen ja toiminnan luvanmukaisuuden valvottavuus eivät heikenny. Näin varmistetaan tuotantovaiheen päästötarkkailun sujuva jatkuminen, samanaikaisuus vesistötarkkailun ja mahdollisesti alueen muun turvetuotannon päästötarkkailun kanssa sekä tarvittavien menetelmien ja analyysien muuttaminen toimivammiksi ja turvetuotannon tarkkailuun soveltuvammiksi.

Muutetun lupamääräyksen 11 mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailua myös jälkihoitovaiheen osalta ja voimassa olevan lupamääräyksen 15 mukaan ELY-keskus voi antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Vesienhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Veneneva sijaitsee Pyhäjoen vesistöalueella Haapajärven alueeseen (54.03) kuuluvalla Veneojan valuma-alueella (54.036). Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vuosille 2022–2027 laaditussa vesienhoitosuunnitelmassa Veneojan tilaa ei ole arvioitu. Pyhäjoen ala- ja keskiosan vesimuodostuman ekologinen tila Veneojan laskukohdalla on hyvä. Pyhäjoen ala- ja keskiosan tilan on arvioitu parantuneen kuormituksen vähenemisen ja tehtyjen kunnostustoimenpiteiden johdosta. Vesienhoidon tavoitteena on estää vesimuodostumien tilan heikkeneminen ja pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan.

Venenevan ympäristöluvan nro 114/10/1 tarkkailu- ja raportointimääräyksen 11 ja tarkkailusuunnitelman muuttaminen tämän päätöksen mukaisesti ei vaaranna Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2027 ja siihen liittyvän toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamista.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon edellä ratkaisusta ja lupamääräyksen muutoksesta sekä niiden perusteluista ilmenevästi.

Haapaveden kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa esitettyyn vaatimukseen epäorgaanisten ravinteiden määrittämisestä päästötarkkailussa aluehallintovirasto toteaa, että ottaen huomioon Venenevalta mitattu lähtevän veden laatu ja päästötaso, Pyhäjoen veden laatu ja muu kuormitus sekä Turvetuotannon tarkkailuohje (ympäristöministeriön julkaisuja 2020:13) ei ole toistaiseksi tarpeen jatkaa epäorgaanisten ravinteiden tarkkailua Venenevan valumavesistä.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 89 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa aikaisempaa lupaa tai ympäristönsuojelulain 93 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä peruuttaa luvan valvontaviranomaisen aloitteesta.

KORVATTAVAT MÄÄRÄYKSET

Tämän päätöksen lupamääräys 11 ja liite 2 korvaavat voimassa olevan ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 lupamääräyksen 11 ja liitteen 3.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava ympäristönsuojelulain 70 §:n nojalla.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 62 §, 65 § ja 96 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 2 310 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Asiassa on ollut kysymys muusta ympäristölupa-asiasta. Alla mainitun valtioneuvoston asetuksen (201/2022) liitteenä olevan maksutaulukon kohdan ”Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset ympäristöluvut ja muut ympäristönsuojelulakiin perustuvat päätökset” jäljessä olevan kohdan 7 mukaan kyseisten asioiden käsittelystä perittävän maksun suuruus on 66 euroa/tunti. Asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut yhteensä 35 tuntia. Käsittelymaksu on näin ollen 2 310 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 (201/2022)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen /
Ympäristöpalvelut Helmi

Kärsämäen kunta

Kärsämäen kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen / Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Pyhäjärven toimipiste

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Haapaveden kaupungin ja Kärsämäen kunnan verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Tapio Orjasniemi

Mari Kangasluoma

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Tapio Orjasniemi ja asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Mari Kangasluoma.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 677 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Liite 1	Valitusosoitus
Liite 2	Tarkkailusuunnitelma

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **19.1.2023**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittää luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).

- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihtelija: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite 2

Ympäristölupapäätöksen nro 114/10/1 liite 3 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

VENENEVAN TURVETUOTANTOALUEEN KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUSUUNNITELMA

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailu liittyy kiinteästi päästötarkkailuun. Sen tarkoituksena on antaa päästötarkkailulle taustatietoja. Käyttötarkkailuun kuuluu kuormitukseen liittyvien tietojen hankinta sekä vesienkäsittelyjärjestelyjen toimivuuden valvonta. Käyttötarkkailua jatketaan keskeytyksettä siihen saakka, kunnes tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty.

Käyttötarkkailun apuna pidetään käyttöpäiväkirjaa, johon merkitään seuraavat tiedot:

- tuotantotoiminnan aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät
- tuotantomenetelmä ja tuotantoalat
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- vuosittaiset kunnostukset (esim. massansiirrot) ja tuotannon eteneminen
- vesienkäsittelyrakenteiden kunnon seuranta ja havainnot toimivuudesta sekä poikkeamat vesiensuojelusuunnitelmista
- laskeutusaltaiden, sarkaojien lietesyvyyksien sekä ojastojen puhdistukset
- pumppaamon asennukset, käyttöaika ja mahdolliset häiriöt
- virtaamansäätöpatojen virtaamalevyn asentamisen ja poistamisen ajankohdat
- mittapadon ja mittauslaitteen asennukset, huolto ja korjaukset
- mittapadon ja mittauslaitteen virtaamat tarkkailuvuonna
- vesinäytteiden ottoajat
- sadanta, lämpötila ja tuuli, jos niitä mitataan
- muut huomiot, muun muassa rankkasateiden kestot ja seuraukset
- jätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- pölyn ja melun seuranta (tuulitauot, valitukset) sekä pöly- ja meluhavainnot
- tiedot omavalvontatarkastuksista
- ylimääräisten vesinäytteiden ottoajankohdat häiriö-, ylivirtaama- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa
- aumojen paikkojen muutokset
- havainnot alapuoliseen vesistöön kohdistuvista vaikutuksista sekä muusta kuormituksesta, esim. metsäojitukset
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta ympäristöön
- jälkihoitotoimien toteuttaminen
- kasvittumisen eteneminen tuotannosta poistuneilla saroilla
- alueen seuraavaan maankäyttöön siirtymisen ajankohta
- alueiden luovuttaminen takaisin maanomistajille.

Käyttötarkkailua varten nimetään yhteyshenkilö, joka ilmoitetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Päiväkirjaa ja muita käyttötarkkailuun liittyviä asiakirjoja säilytetään yhteyshenkilön hallinnassa. Käyttöpäiväkirja ja muut käyttötarkkailuun liittyvät asiakirjat säilytetään niin

kauan, kunnes tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty ja luvassa määrätyt velvoitteet ovat päättyneet. Päiväkirjasta laaditaan vuosittain yhteen-veto, joka esitetään päästötarkkailun raportin laatijalle ja vaadittaessa viranomaisille.

Päästötarkkailu

Päästötarkkailu järjestetään siten, että vesienkäsittelyrakenteiden toimivuus ja teho sekä tuotannosta aiheutuvat päästöt voidaan laskea tai arvioida riittävällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa eri vuoden-aikoina.

Tuotantovaiheen tarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailua tehdään Venenevalla kolmen vuoden välein tai tiheämmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla niin, että tarkkailurytmi on yhteensovitettavissa Pyhäjoen vesistöalueen turvetuotantoalueiden vaikutustarkkailun kanssa.

Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti ympäri vuoden. Lisäksi näytteenot-taja lukee aina päästötarkkailun näytteenoton yhteydessä mittapadon vedenkorkeuden, jonka perusteella lasketaan näytteenottoajankohdan hetkellinen virtaama sekä tarkistetaan ja kalibroidaan virtaamamittari tarvittaessa. Mikäli virtaaman mittausta ei perustellusta syystä pystytä toteuttamaan tai mittaukseen tulee katkoksia, virtaama arvioidaan ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä saatavien valuntojen tai muiden edustavien tarkkailusoiden avulla. Venenevan virtaamanmittaus pidetään mahdollisuuksien mukaan toiminnassa myös päästötarkkailu-vuosien välillä.

Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta ker-tänäytteinä 1.5.–31.10. kahden viikon välein, kevättulvan aikana (noin 15.4.–15.5.) kerran viikossa sekä tammikuussa, maaliskuussa ja mar-raskuussa kerran kuukaudessa.

Näytteistä määritetään kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), kokonaistyyppi (Kok.N), kokonaisfosfori (Kok.P) ja pH sekä touko-loka-kuun näytteistä kerran kuukaudessa lisäksi rauta (Fe).

Kiintoaineen määrityksessä käytetään 1,2 μm :n suodatinta. Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, jos kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Tarkkailu tuotannon väliaikaisen keskeytyksen aikana

Mikäli päästötarkkailu osuu sellaiselle vuodelle, ettei alueella ole turve-tuotantoa, voidaan tuotantovaiheen mukaista tarkkailua muuttaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Poikkeuksellisten tilanteiden tarkkailu

Päästötarkkailuvuosina poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten rankkasateiden ja vähäistä merkittävämpien kaivutöiden aikana, on normaalin näytteenoton lisäksi otettava ylimääräisiä vesinäytteitä. Näytteet toimitetaan viipymättä analysoitavaksi ja niistä määritetään kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), kokonaisfosfori (kok.P), kokonaistyppi (kok.N) ja pH. Ylimääräiset näytteet voi ottaa toiminnanharjoittajan tai urakoitsijan henkilökuntaan kuuluva henkilö, joka on perehdytetty tehtävään. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa tarkemmat ohjeet näytteenotosta.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Jälkihoitovaiheen päästötarkkailua tehdään kahtena vuotena turvetuotannon päättymisen jälkeen. Tarkkailua voidaan tarvittaessa jatkaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen määräämällä tavalla tämän jälkeenkin, kunnes alueet ovat siirtyneet muuhun maankäyttöön tai ovat kasvipeitteisiä.

Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittapadolta. Tarkkailussa noudatetaan tuotantovaiheen tarkkailuohjelman mukaista virtaaman mittausta, näytteenottotiheyttä ja analyyseja. Tehon tarkkailua ei jälkihoitovaiheessa tarvitse tehdä, mikäli ELY-keskus ei katso sitä tarpeelliseksi valvonnallisista syistä tai vesienkäsittelyn toimivuuden selvittämiseksi.

Luvan haltija voi perustellusta syystä (esim. seuraavan maankäytön edellyttämät vesienkäsittelyn muutokset) tehdä ELY-keskuksen hyväksyttäväksi esityksen jatkuvatoimisen virtaaman mittauksen lopettamisesta jälkihoitovaiheen aikana.

Päästöjen laskenta

Päästöt lasketaan bruttopäästöinä. Päästöjen laskennassa käytetään Venenevan mitattuja vedenlaatu- ja virtaamatietoja. Virtaamatiedon puuttuessa käytetään ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä saatavia valuntoja sekä näytteenottohetken vedenlaatutietoja. Niinä vuosina, kun vedenlaatua ei määritetä tai näytemäärä ei mahdollista luotettavaa kuormitusarviota, päästöjen arvioinnissa käytetään muilta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen turvetuotantoalueilta mitattuja tietoja tai hyödynnetään Venenevalta mitattua virtaamatietoa ja aikaisempien vuosien vedenlaatutietoja. Vuosipäästöt lasketaan kalenterivuoden ajalle.

Vesienkäsittelyrakenteiden tehon tarkkailu

Pintavalutuskentän toimivuutta tarkkaillaan päästötarkkailuvuosina ottamalla näyte pintavalutuskentälle menevästä vedestä kerran kuukaudessa. Näytteistä tehdään samat analyysit kuin pintavalutuskentältä lähtevästä vedestä. Pitoisuuksien vuosikeskiarvon perusteella lasketaan

vesienkäsittelyrakenteen puhdistusteho eli reduktio. Mikäli mittapadolla ei näytteenottohetkellä ole virtaamaa tai näytettä ei muusta syystä pystytä ottamaan, ei myöskään yläpuolista tehontarkkailunäytettä oteta/analysoida.

Raportointi

Päästötarkkailun tulokset toimitetaan heti niiden valmistuttua tai viimeistään kahden viikon kuluttua näytteenotosta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Haapaveden kaupungin ja Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille. Tulosteissa tulee näkyä tarkkailukauden edelliset tulokset ja tulokset on esitettävä myös havainnollisessa muodossa graafisesti.

Tiedot kiintoaineen, kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Mn}), kokonaisfosforin ja kokonaistypen vuosipäästöistä (brutto, kg/v) sekä lupapinta-alan jakaantuminen eri tuotantovaiheisiin (mm. tuotanto, tuotannosta poistunut) vesienkäsittelyrakenteittain tallennetaan ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään (YLVA) seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Haapaveden kaupungin ja Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille valvontaviranomaisen kanssa sovittuun aikaan, kuitenkin viimeistään tarkkailuvuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Yhteenvetoraportin tulee sisältää tiedot siitä, miten tarkkailu on toteutunut, mikä on ollut veden laatu, virtaamat ja päästöt (mukaan lukien laskentatavat) sekä miten vesienkäsittely on toiminut.

Laadunvarmistus

Päästötarkkailun näytteet ottaa ympäristönäytteenottajan pätevyyden omaava (sertifioitu) tai valvovan viranomaisen hyväksymä, muutoin hyvin näytteenottoon koulutettu ja riippumaton näytteenottaja. Analyysit tehdään akkreditoidussa laboratoriossa kansainvälisiä tai kansallisia menetelmästandardeja noudattaen tai soveltaen. Mittausepävarmuus tulee ottaa huomioon tulosten tulkinnessa sekä verrattaessa tuloksia lupamääräyksiin.

Tarkkailuraporteissa esitetään myös käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkkailun tarkentamis- ja muutossuosittelut.

Tämä asiakirja PSAVI/6119/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/6119/2022 har godkänts elektroniskt

Kangasluoma Mari 12.12.2022 07:47

Orjasniemi Tapio 12.12.2022 09:27